

«Сейфуллин оқулары – 18: « Жастар және ғылым – болашаққа көзқарас» халықаралық ғылыми - практикалық конференция материалдары = Материалы международной научно-практической конференции «Сейфуллинские чтения – 18: « Молодежь и наука – взгляд в будущее» - 2022.- Т.ІІ, Ч.ІІІ. – Б.48-52

КӨП ФУНКЦИОНАЛДЫ СТУДЕНТТІК КЕШЕНДЕРДІ ЖОБАЛАУДЫҢ ШЕТЕЛДІК ТӘЖІРИБЕСІ

Жамешов А.Ж., 5 курс студенті

С. Сейфуллин атындағы Қазақ агротехникалық университеті, Нұр-Сұлтан қ.

Қазіргі уақытта жоғары оқу орындары тек білім беру мекемелері ғана емес, қуатты әлеуметтік-мәдени орталықтар болып отыр. Сондықтан университеттерге оқу және бос уақыт қызметін сәтті синтездеуге, шығармашылық ойларын өсуіне, тұлғаның жан-жақты дамуына ықпал ететін платформа болатын жаңа инфрақұрылым қажет [1].

Көпфункционалды студенттік кешен, бұл жай ғимарат емес, ол әр түрлі функционалды аймақтарды байланыстыратын, еркін қарым-қатынас жасауға, студенттер арасында білім алмасуға, өзін-өзі тәрбиелеуге ықпал ететін әмбебап кеңістік. Осылайша, әр түрлі іс-шаралар арасында байланыстар жасалады, шығармашылықтың жаңа бағыттарының шығуына негіз пайда болады.

Қазір мұндай кеңістіктер жобалардың негізгі сәулет-композициялық элементіне айналууда. Көпфункционалды студенттік кешендерді қалыптастыру ерекшеліктері келесі мысалдарда қарастырылады:

1. Марн-ла-валладағы «Декарт қаласы» кампусындағы ғылыми және техникалық орталықтың ғимараты (кесте 1). Бірнеше жоғары оқу орындары мен зерттеу орталықтарын, соның ішінде Париж – Шығыс университетін және көпірлер мен жолдардың инженерлік мектебін біріктіретін «Декарт қаласы» кампусында орналасқан [2]

Кесте 1 - Марнлавалладағы «Декарт қаласы» кампусындағы ғылыми және техникалық орталық ғимаратын талдау

Сәулетшілер	Jean-Philippe Pargade
Құрылыс жылдары	2008-2014
Орналасуы	Марн-ла-валле, Франция
Аумақтық орналасуы	қала маңында
Аумақтың ауданы	5 Га
Алаңы	35300 м2
Қабаттылық	7
Көліктік қолжетімділік	Шоссе, т/ж станциясы
Жасыл аймақтар	Пур Анфар паркі
Ғимарат жанындағы аумақ	тенниске арналған алаң, баскетбол, паркинг, шаруашылық алаңқайы

Функционалдык аймактар	келушілер орталығы, 250 адамға арналған конференц-орталық, 50x100 м сынақ алаңы, 1700 орындық асхана, спортзалдар, кітапхана, зертханалар-химиялық, оптикалық және материалдарды зерттеу бойынша, кеңсе ғимараты, бейресми кездесу мен идеялармен алмасуға арналған кеңістіктер
------------------------	---

1. Кольдингтегі Оңтүстік Дания Университетінің кешені (кесте 2). Ғимарат Кольдинг өзенінің жағасында, қаланың дәл орталығында орналасқан. Оған тек оқу орталығы ғана емес, сонымен қатар қоғамдық орталық болу міндеті жүктелді: ол сондай-ақ қалалық іс-шаралар-концерттер мен көрмелер үшін алаң болады деп болжануда [3].

Кесте 2 - Кольдингтегі Оңтүстік Дания Университетінің ғимаратын талдау

Сәулетшілер	Henning larsen architects
Құрылыс жылдары	2012-2014
Орналасуы	Дания, Кольдинг
Аумақтық орналасуы	Қала орталығы
Аумақтың ауданы	1,4 Га
Алаңы	13700 м2
Қабаттылық	6
Көліктік қолжетімділік	қоғамдық көлік аялдамаларының жанында, жақын жерде станция мен порт бар
Жасыл аймақтар	Кольдинг өзенінің жағасында

Ғимарат жанындағы аумақ	қалалық іс-шараларға арналған алаң, паркинг, қалқалары бар велопарковкалар
Функционалдық аймақтар	аудиториялар, кабинеттер, ақпараттық орталық, кітапхана, фитнес-орталық, кафе, қарау алаңы

2. Торонто университеті жанындағы Инжиниринг, инновация және кәсіпкерлік орталығы (кесте 3). Көпсалалы зерттеу және оқу орталығы болып табылады. Ол университеттің инженерлік пәндерінің кең спектріне қызмет етеді, ауыр машинадан ба- стап есептеу техникасына дейін.

Кесте 3 - Торонто университеті жанындағы инжиниринг, инновациялар және кәсіпкерлік орталығын талдау

Сәулетшілер	Feilden Clegg Bradley Studios, MontgomerySisam Architects
Құрылыс жылдары	2018
Орналасуы	Торонто, Канада
Аумақтық орналасуы	қала орталығы
Аумақтың ауданы	0,4 Га
Алаңы	15 000 м2
Қабаттылық	8
Көліктік қолжетімділік	қоғамдық көлік аялдамаларының жанын-да, метроға дейін 600 м
Жасыл аймақтар	Квин паркі
Ғимарат жанындағы аумақ	велотұрақтар
Функционалдық аймақтар	500 орындық дәріс залы, семинарлар мен зертханаларға арналған үй - жай- лар, өнеркәсіптің қатысу залдарымен біріктірілген инновациялық инкубатор- лар, әмбебап дизайн студиялары, Қос биіктіктегі сыныптан тыс клуб кеңістігі - "Арена" , кафе және жалпы оқу бөлмелері.

3. Бостон қаласындағы бейнелеу өнері колледжінің театры және өндірістік орталығы (кесте 4). Ғимараттың басты идеясы-барлығына жаңа мүмкіндіктер бере отырып, кол- ледж студенттері мен қоюшы суретшілерді біріктіру [4].

Кесте 4 - Бостондағы театр ғимараты мен бейнелеу өнері колледжінің өндірістік орталығын саралау

Сәулетшілер	Elkus Manfredi Architects
Құрылыс жылдары	2018
Орналасуы	Бостон, АҚШ
Аумақтық орналасуы	Қала орталығы
Аумақтың ауданы	0,5 Га
Алаңы	75 000 м2
Қабаттылық	4
Көліктік қолжетімділік	магистральда, трамвай желісі мен метро жанында

Жасыл аймақтар	Чарльз өзенінің жағасында, 600м қашықтықта Магазин Бич паркі
----------------	--

Ғимарат жанындағы аумақ	кіреберіс алдындағы абаттандырылған алаң, паркинг
Функционалдық аймақтар	театр, аудиториялар, тігін шеберханалары, өнер шеберханалары, жазу студиялары, кафелер, жерасты паркингі

Негізін қалаушыларды (аналогтарды) қарастыру нәтижесінде жобалау үшін участокты таңдаудың негізгі критерийлері белгіленді:

- көліктік қолжетімділік;
- кешенді дамыту перспективалары;
- дамыған инфрақұрылымның болуы;
- рекреациялық аймақтардың жақындығы.

Университет кешенінің құрылымына оның қалалық ортада орналасуы әсер ететіндігі анықталды:

- қаланың орталық бөлігінде орналасқан нысандар неғұрлым ықшам конфигурацияға ие, өйткені олар неғұрлым тығыз құрылыста орналасқан. Барлық бөлімшелер бірыңғай ғимаратқа орналастырылады [5].

- қаланың шетінде орналасқан объектілердің құрамында қызмет көрсету және қосалқы функциялардың – тамақтану, сауда, тұрғын үй, демалыс және сауықтырудың көп санын көздейтін бос кеңістік схемасы бар.

Шетелдік тәжірибені талдаудан көпфункционалды университет кешені үшін оқу және оқудан тыс процестерді оңтайлы үйлестіретін инфрақұрылым қажет деген қорытынды жасалды. Студенттік орталықтардағы негізгі компоненттер:

- ғылыми-білім беру кеңістігі;
- бос уақыт-шығармашылық кеңістік;
- кітапханалық-ақпараттық кеңістік;
- түрлі ойын-сауық және ойын-сауық кеңістіктері;
- қоғамдық тамақтану аймағы;
- өзіндік жұмыстың ашық аймақтары;
- жеке және топтық сабақтар кабиналары;
- интерактивті кеңістіктер;
- рекреациялық-спорттық кеңістіктер.

Зерттеу барысында және мысалдар негізінде мұндай кешендердің көлемдік-кеңістіктік ұйымдастырылуына тән ерекшеліктер анықталды:

1. Орталық кеңістіктік ядроның болуы - объектінің барлық функционалды аймақтарымен байланысы бар белгілі бір рекреациялық және коммуникациялық көп функциялы кеңістік.

2. Ішкі байланыстар еркіндігі-кеңістік әртүрлі білім беру қажеттіліктеріне оңтайлы бейімделу үшін икемді болуы керек.

Студенттер арасындағы байланыс процестерін қамтамасыз ету – оқу аудиторияларының қатаң жоспарлау шешімдерін қоспағанда, кеңістік көп функциялы және ашық болуы керек.

3. Білім беру процесінде заманауи технологияларды қолдану – объектілерді өзінің функционалды мәнін өзгерте алатын (көрме кеңістіктері, дәріс аудиториялары) қазіргі заманғы интерактивті аймақтармен

жарактандыру.

4. Экологиялық таза және энергия тиімділігі - табиғи және жаңартылатын энергия көздерін, жасыл шатыр құрылғыларын пайдалану.

Осылайша, студенттік көпфункционалды кешен жай ғимарат емес, ғылыми және мәдени тартылыс орталығы бола отырып, аумақтың тұрақты дамуын қамтамасыз ететін күрделі кеңістіктік объект деп қорытынды жасауға болады.

Пайдаланылған әдебиеттер тізімі

1 Виклов Д.С. Архитектурное формирование студенческого городка как многофункционального комплекса // Научное сообщество студентов XXI столетия. Технические науки: сб. ст. по мат. XI международной студенческой научно-практической конференции.

№ 5 (52). URL: [https://sibac.info/archive/technic/5\(52\).pdf](https://sibac.info/archive/technic/5(52).pdf). (дата обращения 05.03.2021).

2 Зеленая волна. Здание Научного и технического центра Париж-Восток в Марн-ла-Валле по проекту Жана-Филиппа Паргада. URL: archi.ru/world/60753/zelenaya-volna (дата обращения 07.03.2021).

3 По триангулярной сетке. В сентябре распахнул свои двери студентам новый корпус Университета Южной Дании в Кольдинге, спроектированный Henning Larsen Architects. URL: <https://archi.ru/world/57871/po-triangulyarnoi-setke> (дата обращения 05.03.2021).

4 Архитектурный портал Archdaily. URL: <https://www.archdaily.com/> (дата обращения 07.03.2021).

5 Liverpool University Press, Town Planning Review №1/2014, издательство Thomson Reuters

Ғылыми жетекші: аға оқытушы Есенбаев А.М.